

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hāt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobē se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

„Slovenska Matica“ v Ljubljani in njene knjige za l. 1889.

Naši slovstveni družbi „Slov. Matica“ v Ljubljani in „Družba sv. Mohorja“ v Celovci ste ravno pred Božičnimi prazniki razposlali svoje knjige za leto 1889. Udje obeh družeb so ž njimi gotovo zadovoljni, kajti obe ste letos svojemu namenu jako primerne knjige izdali.

Ker se nadjam, da bode o „Družbi sv. Mohorja“, kakor druga leta, tudi letos kdo drugi primerno besedo spregovoril, hočem s temi vsticami samo na „Slov. Matico“ v Ljubljani in na njene knjige za leto 1889, opozoriti. „Slov. Matica“ je slovstveno društvo za bolj omikane Slovence, recimo na ravnost: društvo za slovensko razumništvo, zato priobčuje tudi bolj učene knjige in spise, kakor družba sv. Mohorja, ki je namenjena priprostemu ljudstvu. Razumništva je sicer manj, kakor priprostega naroda, a tako malo pa ga vendar ni, da „Slov. Matica“ ne bi mogla dobiti še enkrat ali dvakrat več udov, kakor jih zdaj ima.

V preteklem letu je „Slov. Matica“ imela 1909 udov, med temi iz Malega Štajarja ali lavantinske škofije samo 425. Ako imenik udov natančneje pregledamo, najdemo često, da še tu ali tam manjka kateri duhovnik, mnogo učiteljev in jako mnogo uradnikov, in ravno v teh stanovih je iskati našega razumništva. Ker po Malem Štajarji „Slov. Gospodar“ hodi v vsako vas in obiskuje vse imenitniše hiše, zato koledujem ob novem letu ravno v tem listu za „Slov. Matico“ ter ob enem opozarjam na njene ravno izišle nove knjige.

Vsak ud „Matice slovenske“, ki plačuje na leto 2 fl., dobil je za leto 1889 tri knjige obsegajoče 54 tiskanih pol. Prva knjiga je običajni „Letopis za l. 1889“, ki se odlikuje po temeljitih sestavkih in različnih strokah posvetnih znanosti. Prof. Simon Rutar popisuje „Prazgodovinske izkopine po Slovenskem“ in „Kosovo polje“, Janko B. pripoveduje „Ženitvanjske

običaje Belih Krajncev“, J. Steklasa kaže zanimivo zgodovinsko podobo „Herbart Turjaški“ in J. Šubic podaja obširno razpravo o fotografiji. Na koncu letopisa pa se nahaja, kakor vsako leto pregled novih slovenskih časnikov in knjig, poročilo o odborovem delovanji in imenik udov, razvrščen po škofijah in dekanijah.

Druga knjiga je prvi del „Dašeslovja“, ki ga spisuje dr. Fr. Lampé. „Slov. Matici“ moramo čestitati, da si je pridobila za modroslovska dela takega sodelavca, ki razume tudi težavne in visoke resnice tako poljudno razlagati in nam že s svojim imenom jamči, da bodo ti modroslovski spisi v dobrem duhu pisani. Bog mu daj le zdravja in dobre volje, da nam po že narejenem načrtu spiše knjige za celi modroslovski sistem! To bode velika čast in duševna korist za „Slov. Matico“ in za slov. narod. Ker pa je modroslovje, če tudi silno koristna znanost, v naših srednjih šolah še pepeluška, zato priporočam vsakemu najprej dobro prečitati „Vvod v modroslovje“ od istega pisatelja, katerega je „Matica slovenska“ pred dvema letoma izdala.

Tretja knjiga je drugi del „Erjavčevih izbranih spisov“. Erjavčeve spise smo že raztresene po časnikih radi čitali, še ljubši pa so nam v teh dveh zvezkih, ki jih je „Slov. Matica“ izdala. Pisatelju Erjavčevega življenja radi pritrdimo, da je Erjavčevo pero bilo vedno čisto, da ni nikoli zapisal nobene besede, ob katero bi se mogel kdo spodtikati v moralnem ali etičnem obziru. To je velika pohvala za pokojnega Erjavca in želimo, da bi si tako pohvalo iskali vsi naši pisatelji. Sicer pa lahko o vseh Matičnih knjigah trdimo, da krščanskim načelom nikjer ne nasprotujejo, in imena odbornikov so nam prok, da se to tudi ne bo godilo. Z ozirom na vse to pa je slov. razumništva dolžnost, da „Slov. Matico“ podpira s tem, da jej v obilnišem številu pristopa in njene knjige razumno in marljivo čita, potem bodo se spolnile Cimpermanove želje o petindvajset-

letnici „Slov. Matice“, da bode iz njenega hrama odsevala luč prosvete po celi Sloveniji.

J. S—a.

Izvolitev lavantinskih škofov.

(Dalje.)

Ko so bili tedaj novi škof potrjeni, oglasi se znova njih opravitelj dr. Kaserer in pravi: „Slednjič še je moja dolžnost, prevzvišeni knez in nadškof, da te ponižno prosim: blagovoli zapovedati, naj se zdaj potrjenemu škofu in knezu lavantinskemu Mihaelu, kakor je to navada, napiše listina, v kateri se naj potrjenje zabeleži, da se tako danšnjega slovesnega čina spomin za bodoče čase ohrani.“

Nadškof odgovorijo: „To tedaj zapovemo.“

Ker so se tedaj gospodu opravitelju izpolnile vse želje, je zavoljo tega najpred dolžno hvalo pel svojemu nadškofu, a potem tudi novem škofu čestitko splel.

Prečastnemu nadškofu se je tako-le zahvalil: „Slobodno smo veseli, da so se nam danes vse naše srčne želje izpolnile; dopusti tedaj blage volje, gospod knez in nadškof, da ti izrekam v imenu lavantinske škofije, katerej si oskrbel novega pastirja, najtoplejše zahvalo. Danes gotovo srca Lavantincev, dasi niso prisotna v tej škofijski cerkvi, hvaležno bijejo ter pripoznavajo, da si jim dober ter očetovsko za nje skrbiš, ker njim pošlješ tega-le moža izrstnega, katerega so si brž vsi skup želeli, pa tudi goreče prosijo in molijo Boga, naj se nad teboj razlije obilni blagoslov božji ter te naj nam ohrani čvrstega in zdravega do najskrajših starosti.“

Častitki našega novega škofa pa je to-le suk njico oblekel: „Zdaj se naj še podvizam, da tebi, prevzvišeni knezoškof, moj premilostni gospodar, ki si tedaj povzdignjen v visoko škofijsko čast, spodobno čestitam ter ti prvence častitek darujem. Ker si visoko stopinjo te preminentne službe zavoljo velikih in izrednih svojih zaslug po vsej pravici dosegel, trdno upam in želim, kar gotovo tudi želijo vsi prisotni izborni svedoki in gostje, naj bo ta visoka čast in pretežko breme, naloženo tvojim ramenom, v blagor tvoji in tvojih tebi izročeni ovčic. Naj te doma Lavantinci preveselo in svečano vsprejmejo, ne kakor tujca in inostranca, ampak kakor ljubljenea svojega in kakor znanca, ki je bil predrag že svojemu predniku, pa je tudi zavoljo svoje gorečnosti za katoliško reč zdaj vsem predobro znan.“

„Naj ti tedaj lavantinska škofija vedno blago in hvaležno srce ohrani, naj čreda tebi izročena rada posluša tvoj pastirski glas, da bo slednji in vsak, katerega ti je nebeški oče izročil, v njegovem imenu ohranjen, naj Bog tvojo setev obrani, da bodeš slednjič z vsemi,

ki so tvoji skrbi izročeni, deležen večnega veselja; vse pač, kar je dobrega in srečnega, naj ti želimo od Darilca najbogatejšega, po Gospodu našem Jezusu Kristusu, kateremu gre čast in hvala vekomaj. Amen.“

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Zima in konjereja.

V času trde zime ni za konje veliko dela, ali za to jih vendar-le ne kaže pustiti v nemar ali jim streči samo v toliko, da jih preživimo. V tem bi bila le naša škoda. Kaj pa je torej storiti v tem času za konje? Najprej bodi nam skrb za hleve. V njih ne sme biti mrzlo, pa tudi ne zaduhel zrak. Zato je treba gledati na to, da je toplota blizo zmerom enaka, 12 do 14° R. zadostuje, tedaj naj je bo blizo toliko, kolikor je je treba človeku v hiši, pri lahkem delu. Čisti, zdravi zrak dé človeku dobro pa tudi živali in je torej treba, da se iz hlevov vsak dan izpravi gnoj in se iztrebijo scavnčni žlebi. Ko bi pa pri tem še vendar-le bilo preveč amonijaka v hlevu in to se čuti, ako silijo človeku ali živali solze v oči ali če postane sopenje težko, tedaj se naj vsako jutro vrže za lopato mavca ali gipsa pod živali. Mavec veže amonijakovec, osnaži zrak in po vrhu še drži gnojne snovi v gnoji in scavnici. To pa ju dela več vredna. Mali stroški za mavec se plačajo torej sami in to že samo v tem, da dobimo boljšega gnoja.

Kobile, izlasti tiste, ki so postale rano breje, dobivajo v tem času že širji život in ne smeš jih več jemati za kako težko delo, lahka vožnja pa jim ne škoduje. Težavniše delo, ki ga opravi kobila, škoduje vselej več ali manj mladiču, ki ga nosi. Na slabih cestah pa se naj nikoli ne vprega breja kobila, kajti oje, ki se sem ter tje zaletava, lahko jo udari v trebuh in ona ti izvrže ali pa se mladič vsaj kje kako oškoduje.

Za to pa je vselej skrbeti, da pride vsak dan taka kobila na zrak ter se tudi naj pusti, ako ni preveč mrzlo, nekaj časa vsak den na prostem, da se pregiblje. Kedar je na zajah gladko, stori gospodar dobro, ako raztrese nekaj slame, ali razmeče suhega gnoja po dvorišči, kjer se živina mudi.

Ni dobro za brejo kobilo, ako se privezuje k jaslim, ampak naj ostane prosta, vendar pa tako, da stoji sama, na prostoru, ki bi bil sicer za dva konja.

Tudi žrebetom ugaja, ako se pusté vsak den nekaj časa na prostem zraku; naj se pusté tudi nekaj časa na dolgi vrvi „v trab“ na desno in na levo. V tem pa glej na to, da se

žival stegne, kedar teče v trabu. To je pač pri tem glavno.

Da dobi žival dovolj krme in breja kobilica tečne, na to ima gospodar v tem času še posebej skrb. Mladič je namreč v njej že precej velik, zato potrebuje že sam reje in za nj ter za-se jemlje je kobilica v svoji krmi. Ker ji pa mladič napolnjuje zadnjo stran života in še jo tišči tudi na prednji strani na pljučih in senci, zato kobilica nima več prostora za veliko krme, le-ta mora torej taka biti, da ne potrebuje veliko prostora, pa je vendar tečna in taka krma je v prvi vrsti — oves. Ne odreci ji ga tedaj v tem času, to še izlasti za to ne, ker si mora žival sama delati toploto in to le more, ako ima nje želodec česa za prekuho.

Žrebeta, ki bodo ali so že leta dni stari, imajo tudi rada ovsu, kajti treba jim je snovi za kosti. Čem boljša je njih hrana, tem močnejše jim raste okostje.

Ako se konj v zimi vprega, mora dobiti ostre podkve; najbolje so take, pri katerih se dajo zobje odvit in zameniti v hlevu z navadnimi, ki niso ostri. Ostrih ni varno puščati živali, ako stoji v hlevu, kajti če že druga ne, rani se lahko žival, kedar leže ali vstane.

Če ni veliko dela, popravlja pa se naj vprega, namaže jermenje in sploh se naj vse v red spravi, kar je pri vozovih ali pri homotih potrebno popravila.

Sejmovi. Dne 11. januarija na Planini in v Poličanah (za svinje). Dne 13. januarija pri Novi cerkvi in v Šmarji. Dne 14. januarija pri sv. Filipu v Kozjanskem okraju. Dne 15. januarija v Imenem (za svinje) in dne 16. istotako na Bregu v Ptujih.

Dopisi.

Od sv. Križa pri Mariboru. (Bralno društvo.) Kolikor zmore trdna volja in navdušenje s celo skromnimi močmi, pokazalo se je sijajno znova pri nas na Štefanovo. Bralno društvo je imelo svoj občni shod in o tej priliki je svojim udom in drugim prijateljem priredilo veselico. No ljudij je kar privrelo. Domači naši fantje so nas kaj prijetno iznenadili s petjem; kajti nikdo ni hotel verjeti, da bi se utegnili kmetska grla v tako kratkem času priučiti toliko lepim pesmam; ali „fant iz fare“ je z neumorno svojo stanovitnostjo vse težave premagal. Petje se je vrstilo s podukom. G. S. nam je naslikal v kratkih potezah prežalostno zgodovino Slovanov, zlasti grozno osodo naših prednikov na Nemškem. Narisal nam je živo, kako da so do čistega izginili iz dežel, kjer zapoveduje sedaj mogočna Nemčija. Čuli smo, kako okrutno je Nemeč zatiral in ponemčeval Slovana, kako je slednji Slovenec izginil iz

Gornjega Štajarja, da ondi ni ostalo o našem narodu drugega sleda, kakor imena gorá, rek, vasi in mest. Do Slovenskih goric so nas potisnili Nemci, a še tu nam je nadaljevati boj za naš obstanek, ker nas hočeta uničiti, „šilverein“ in „Südmark — Bismark.“ Ali te zemlje, katero je močilo tisoč in tisoč Slovencev s krvjo svojo in solzami, ne damo si vzeti nikakor in nikoli ne. Bojevati se hočemo in tudi zmagati s tem, da bomo narod značajan, delaven in varčen. — Po tem je kajlepo prednašal kmetski fant Ant. Hauptman v srce segajočo pesem Gregorčičevo; „Na potujčenej zemlji“, in Anka Tojzeljnova milo Gorazdovo: „Anka.“ — Gosp. Svetoslav Hauptman razlagal nam je jako umevno in natančno, kako se je treba braniti novega sovražnika naših vingradov, to je, strupene vose. Kazal je dejanski, kako je škropiti, in kolik razloček je med vinom, ki je priraslo v vinogradu, v katerem niso škropili in med onim, kjer so škropili: zadnje je pitno, prvo pa prazno, rekli bi, samo voda. Žalibog, da smo se prepričali, da bode treba škropiti vinogradu, če hoče za svoj pridelek kaj dobiti. Res stane to delo nekoliko truda in denarja, vendar je to neznatno v razmerji s škodo, katero imamo, če nam uniči strupena rosa vinograde. Presrčna hvala odboru, da nam je pripravil tako zares prijetno in pôdučno zabavo; to ni bila plesna veselica, temveč to je bila šola in takšne bi morale na kmetih biti vse; potlej bodo naša društva kaj koristila; in če se kmetsko ljudstvo zavaja po gostem v zapravljalivost, nepotrebne stroške in dostikrat v druge, grde vavade.

Od sv. Andraža v Leskovci. Minolo nedeljo popoldne pripeljal se je g. Balon iz Ptujah vsled prošnje okrajnega zastopa, da je zbranim gospodarjem in posestnikom vinogradov razložil, kako jim bode postopati prosti peronospori ali strupeni rosi, ki mori in uničuje gorice. Ker minolega leta v celi župniji nobeden posestnik razun gospoda župnika Voduseka ni gorice škropil in še celo mestjani so to opustili, niso imeli župljani dosti prilike opazovati, da je tam listje ves čas lepo zeleno ostalo, kjer so trte škropili, da je grozdje dozorelo in je dalo dobro kapljo, med tem, ko so oni posestniki, ki niso škropili, dobili le malo neke kiseline, ki ni za rabo, ni seveda prodati. Tam, kjer niso škropili, tudi les ni dozorel in to leto bode tu trta še menja sadú prinesla. G. Balon razložil je ljudem, koliko vitrijola in apna se potrebuje na polovnjak vode, koliko se more s polovnjakom vode poškopiti in koliko priprava stane. Dozdaj so nekateri posestniki mislili, da stane vitrijol in apno, kar ga je potrebno za en oral, 40 gld. do 67, da tedaj stroškov ne morejo zmagati. Iz računa g. Balona so se prepričali, da ni res, da stroški

dosti manjši. Dalje je g. Balon zbranim tudi razložil, kake škropilnice se navadno rabijo, kaj posamezna stane in katere se morejo in smejo priporočati. Eno, kakor njih izdeluje v Ptujih g. Planinšek, je zbranim posestnikom tudi pokazal in njim je razložil, zakaj je ta vsega priporočila vredna. G. dr. Jurtela priporočal je zbranim, da si že zdaj naročijo vitrijol, ker bode pozneje dražji, mogoče pa je, da ga ne bode dobiti za nobeno ceno, kakor ga je že lani zmenjkalo; priporoča, da si večji in premožnejši posestniki sami nakupijo škropilnice, in si njih naročijo že zdaj, revnejši pa da se naj združijo. Ker je g. Balon obljubil, da bode „Weinbauverein“ posestnike in občine podpiral pri nakupu vitrijola, ker bode po obljubi g. dr. Jurtele okrajni zastop tisto storil gledé strojev ali mašin, ker so g. župnik Vodušek tudi obljubili svojo pomoč občinam in posestnikom, upati je, da se bode to leto začela strupena rosa ali peronospora preganjati po vseh vinogradih Leskovške fare. V to pomozi Bog! —

Iz Ormoške okolice. (Čitalnica.) Naša čitalnica v Ormoži služi že pet let tukajšnjim rodoljubom kot zbirališče; to ima ostati in želeti je, da pridobi čedalje več udov in tako zadostuje svojemu namenu od leta do leta bolje in uspešneje. Precejšnil število udov že šteje in dosti še bi jih lahko pristopilo. Zatoraj Vas opozorim, dragi rojaki in narodni kmetje, na občni zbor le te čitalnice, ki bo v nedeljo, dne 12. januarija ob $\frac{1}{2}$ 4 uri v društveni sobi v Ormoži; takrat lahko pristopite k temu društvu, ker se bodo vsprejemali tudi novi udi, kakor stoji na dnevnem redu. Društvenina znaša za zunanje ude na leto 1 gld. To je mala svota, pa bode veliko koristila naši čitalnici, kakor tudi vam; kdor za svoj narod kaj žrtvuje, tisti pokaže, da je njegov ljubitelj in iskreni domoljub in rojak. Tedaj na svidanje! Čitalničar.

Iz Laškega trga. (Marsikaj.) Pri nas je sedaj v zimskem času vse jako mirno in vsakdanje; kajti gospoda in gostje, katerih pride sicer vsako leto manj v Laške toplice, so nas že davno zapustili in se vrnili vsak na svoj dom, če že ne okrepčani po dobrodejnih kopelih, pa vsaj do dobrega olajšani na žepih; za to skrbi namreč že sedanji posestnik toplice. Pa dragi bralec, ko se morebiti pelješ po železnici tukaj mimo, opazuješ tu vladajočo tihoto, jako se motiš, ako misliš, da je v prijaznem Laškem trgu tudi res vse tako mirno, kakor se ti dozdeva. Žalibog, da ne! Kajti tukaj imajo tako imenovani Nemci društvo pod imenom „Fortschritt“; le to sicer ne šteje mnogo udov, pa naročijo si jih iz Celja, kadar imajo zborovanje. Samo na sebi je to društvo pač smešno in človek bi mislil, da ni vredno,

da se o njem kaj omeni: pa kar se je tukaj v zadnjih dneh minolega leta dogodilo, vredno je vendar, da svet o tem izve in spozna nekatere osebe tudi od te strani. To društvo, katerega načelnik in predsednik je nekdanji barvarski pomočnik in sedanji župan v Laškem trgu, je imelo pred nekaj dnevi svoje zborovanje, h kateremu so razun nekaj zagrizencev iz Celja še tudi komisarja g. Tax-a povabili. Da je imenovani načelnik, kateri si je vso svojo modrost iz tetke „Tagespošte“, katero on na stroške trške občine vsaki dan bere, nasrkal in jo še vedno srka, strašen zagrizenec vsega, kar je slovensko in slovansko, tega pač ni treba še posebno omenjati; razumljivo je toraj, da mu je vsaka slovenska beseda trn v peti, ter da uraduje le nemški, napis nad občinsko hišo* je sicer ponovljen, a samo v nemškem jeziku in obč. sluga mora po trgu le v nemškem jeziku oklicevati. (Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Od sobote sem se pogaja nekaj nemških in českih veljakov na Dunaji za to, da se odpravi sedanji razpor med njimi, ki se čuti sicer najbolj v dež. zboru v Pragi pa sega tudi v drž. zbor na Dunaji in še dalje. Razprave vodi v tem zboru grof Taaffe in dokler se ne sklene, ne sme se o njem ničesar naznaniti. Vled tega nam bode pačakati, da se zbor sklene in upajmo, da bode srečen v svojem sklepanji. — Nekdanji predsednik v avstrijskem ministerstvu, knez Karol Auersperg je umrl v Pragi in nemška, liberalna stranka izgubi v njem moža velike veljave. — Da so slov. odpadniki najhujši nasprotniki slov. ljudstvu, to nam kaže tudi društvo „Südmark“ v Gradci; njemu je na čelu neki dr. Derschatta, mož je po imenu in pokolenji svojem — Slovenec. Taki so vam vsi odpadniki! — Štajarski dež. zbor je znižal dež. priklade za 3%, zato pa je mestni zastop v Gradci jih brž za 3% nategnil. No nam je lahko oboje prav. — Na Koroškem še nemški liberalci vedno lové zastope slov. občin za to, naj bi se izrekli za nemške ljudske šole in žal, da jim še zmerom sem ter tje kateri obsesti na limanica. Tako v novem času bojda tudi obč. zastop v Žitari vesi. — Slov. telovadno društvo v Ljubljani, „Sokol“ je imelo lani 1844 gold. dohodkov, vendar pa mu je za 448 gold. jih bilo premalo; njegova 25-letnica mu je pač veliko stroškov prizadjala — Hripa se je na Kranjskem že tudi kmetov lotila, po nekaterih krajih so zavoljo nje že tudi šole zaprli, umrl pa še za-njo ondi ni nihče. — V Gorici ni prišlo do sprave med moža, ki stojé za „Sočo“ in „Novo Sočo“ in to obžaljuje vsak rodoljub, kajti težko, če bode iz tega prepira

kake koristi za slov. ljudstvo, škode pa je že zdaj več, kakor je treba. — Na Primorji pogreša ljudstvo uradnikov, ki bi znali z njim govoriti slovenski in za to kroži ondi prošnja za slov. srednje šole, da se na njih izučé slov. dijaki ter postanejo uradniki, kakor jih je slov. ljudstvu treba. — Novi župan v Trstu dr. Bazzoni je bil zadnjo soboto slovesno vmeščen. Kar je mož pri tem govoril, to je pač hvale vredno, toda počakajmo, bode-li tudi mestni zastop poslej v resnici domač. avstrijski. — V Zagrebu so zaprli pristava dež. blagajnice, ker je bilo smuknilo čez 5000 gld. iz blagajnice v njegove žepe. — Ogerska vlada ima k redu načrt nove postave gledé domovinske pravice. Take postave jim je brž že treba, toda bojimo se, da Tisza ni mož za to, da bode nova postava kaj prida. V moži je preveč Madjarja.

Vunanje države. Sv. Oče Leon XIII. niso uslišali prošnje dr. Rampfa, naj bi ne obveljalo vjegovo imenovanje za škofa v Ratisboni na Bavarskem. Velezaslužni mož torej le pride tje za škofa. — Italj. minister, Crispi in nemški kancelar, Bismarek sta si dobra prijatelja, predobra, ako je vse resnica, kar sta si moža voščila za novo leto. Kralj Umberto pa je padel uni dan raz konja a trdi se, da mu ni bilo škode vsled pada. — Na Francoskem je 300 župnikov, katerim je vlada vzela plačo ali pa celo kazen naložila, vse zato, ker so bili neki kaj rekli zoper ravnanje sedanje vlade. Lepa vam vlada, ki dela le silo! — V Belgiji je pogorela kraljeva graščina Laecken, malo dni pozneje pa veliko gledišče v Brüsselji. Nekaterim se to ne dozdeva, da je golo naključje. — V Dublinu, irskem mestu, imajo v spomladi veliko razstavo ali odbor, ki jo pripravlja, noče kraljice Viktorije povabiti, naj pride k razstavi. Brani pa se tega zato, ker krati nje sedanja vlada, ki ji je Salisbury na čelu, slej ko prej pravice irskemu ljudstvu. — Iz Nemčije prihaja glas, da misli Bismarek zopet na povišanje armade in zato mu je nek mal pretep na francoskih mejah prav po godu, češ, da so Francozje še vedno k redu, da mahnejo brž ko brž nad Nemčijo. — Cesarica Avgusta, žena Viljema I., tedaj stara mati Viljema II. je nevarno zbolela in sodi se, da ne bode dolgo, da umrje. Najnovejše poročilo pravi, da je včeraj že umrla. — Ruska vlada ugovarja sedaj zoper posojilo Bolgarov ter pravi, da je ono zoper Berolinsko pogodbo. Države, katerih se tiče to uprašanje, pa menimo, da niso te misli. Rusija se boji menda po pravici, da dobiva v Perziji, ki meji z njo v Aziji, ne ona, ampak Anglija čedalje več moči. — Turški sultan je izdal prepoved, vsled katere se ne sme več tržiti z ljudmi, s sužnjiki. Volja je dobra, toda ali ona tudi obvelja pri uradnijah, to še je

vprašanje. — V Afriki, v nje vzhodnjem delu, je nemška naselbina že precej drzna, ali domačini še niso vgnani. — Brazilija, ta najnovejša republika bode težko se vzdržala, vsaj brez „rdeče krvi“ ne. Nobena država še je ni doslej pripoznala. Kako tudi, saj že lehko izgine čez noč vsa republikanska vlada! — V New-Yorku kaže se hripa za prav nevarno in umrlo je ondi že veliko ljudi za-njo. — V Kini je po severnih krajih huđa lakota, ljudje uživajo skorijo dreves in koreninje. Sem ter tje prodava se že otrok ali žena samo, da še oče ali mož dobi denar za — podgano. To je hudo.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnja Ptujška.

(Dalje.)

Komaj je bil župan Ptujski izvedel, da dobijo v Ptuj novega župnika in da vtegne vladna komisija v kratkem priti tudi k njim, si je mnogo prizadeval, da bi mesto dobilo nekoliko bolj katoliško lice. Že dne 17. sept. leta 1599. je v mestno hišo poklical svetovalc Boštjana Jäger-ja ter ga je vprašal o njegovem verskem mišljenji. Odgovoril je, da hoče v dokaz svoje pravovernosti v kratkem prejeti v katoliški cerkvi presv. rešnje Telo. Ravno tisto je trdil kužnar Jurij Leysel. Tudi Mihael Ganster podkovač je objavil, da je že pred 14 dnevi bil pri takratnem mestnem kaplanu in sedanjem župniku pri sv. Rupertu v Slov. gor., Ožbaldu Pernauer-ji pri spovedi in sv. obhajilu.

Isto tako bilo je tudi 12. novembra leta 1599 več meščanov pred mestnim županom Janezom Schwarz om zaradi vere izprašanih. Pri tej priložnosti je Jurij Sorger naravnost izrekel, da noče augsburške vere zapustiti. Dali so mu 14 dni časa za premislek, a ker vse prigovarjanje ni nič pomagalo, zaprli so mu štacuno in vzeli pravico trgovine.

Daniel Himbelsteiner ni pri neki volitvi hotel katoliško priseči. Rekel je, da katoliških obredov nikakor ne zaničuje, pač pa je pripravljen obiskovati brezizjemno le katoliško cerkev, ako se mu bode sv. obhajilo podelilo v obeh podobah. Župan Schwarz mu je naročil, naj se prej ko prej oglasi pri novem župniku, ki ga bode o presv. rešnjem Telesu in o drugih resnicah podučil.

Tudi Štefanu Fabijaniču, pozlatarji in Mateji Dacher-ji, ki se je hotel kot ključavničar v mestu naseliti, bilo je istega dne ukazano, naj se gledé svojega verskega mišljenja ali pismeno ali ustmeno pri županu izjavita.¹⁾

26. Janez Ripšer, magister bogoslovja,

¹⁾ Sim. Povoden, Bürgerl. Lesebuch, 427 in 428.

duhovni komisar za spodnje Štajarsko in nadžupnik v Ptuj. (1599—1644)¹⁾

Ta za Ptuj in okolico vsekako zaslužen mož se je narodil l. 1570. pri sv. Rupertu ob Rabi na nemškem Štajarskem, kjer so njegovi stariši Evstahij in Poliksena Ripšer bili čislani in imoviti tržani.²⁾ Dopršivši z izvrstnim uspehom svoje študije pri jezvitih v Gradci bil je kot „summi Pontificis Alumnus“ od Sekovskega škofa Martina l. 1596. v mešnika posvečen. Kaplanoval je potem v Gradci, kjer se je izvanredno gorečnostjo v oznanjevanji božje besede in z izglednim življenjem za vse dobro unetemu nadvojvodi Ferdinandu toliko prikupil, da ga je dne 14. sept. l. 1599. prezentiral za župnika v Ptuj. Imenovan od Solnograškega nadškofa Bolfenka vrhu tega še duhovnim komisarjem za spodnje Štajarsko, prevzel je od dosedanjega župnika Boštjana Kobelja, ki je postal prošt v Doberlavesi, dne 21. t. l. župnijo Ptujsko, katero je potem blizo 45 let hvalevredno vodil.

Pred vsem mu je bila skrb za to, da v mestu in okolici zopet oživi prava vera, protestantizma plevel pa se do cela iztrebi. Zaradi tega je s porazumljenjem škofa Martina takoj po nastopu svoje službe obnovil njemu podložne duhovnije sv. Ožbalda, sv. Marjete niže Ptuja in sv. Lovrenca v Slov. gor., katere so v dobi protestantizma bile prenehale. Tudi pri podružnici sv. Urbana in pri sv. Rupertu v Slov. gor. je vpeljal redno službo božjo in vsled tega je postal nadžupnik in patron ovih od njega vstanovljenih duhovnij. In ker je zlasti v dobi reformacije moral kot komisar večkrat od doma, ustanovil je z dovoljenjem škofovim pri mestni cerkvi v Ptuj službo „chorimagistra“. Ta naj bi namestoval župnika ter na to gledal, da se božja služba redno vrši in kakor v cerkvi, tako na koru vse dostojno opravlja. (Dalje prih.)

Smešnica 2. V vojaški bolnišnici je ležal vojak K. Čevljar bolen in po pomoti so mu obesili nad posteljo tablo: J. Kušar. Vojak umrje in v dnevnem povelji se torej razglasi, da je vojak J. Kušar umrl. Ali vojak J. Kušar je bil zdrav, za to je drugi dan korporal to naznanil stotniku: „Naznanjam“, reče, „g. stotnik, da je včeraj po pomoti umrl vojak J. Kušar na mesto vojaka K. Čevljarja“.

Razne stvari.

(Najvišje odlikovanje.) Nj. veličanstvo, svitli cesar je dovolil, da obdržijo mil. knezoškof, dr. Mihael Napotnik še naprej ime in časti c. in kr. dvornega kapelana.

¹⁾ Po izvornih listinah in zapisnikih knezošk. arhiva v Gradci in Mariboru.

²⁾ Cesar Friderik je povzdignil škofjo ves: sv. Rupert ob Rabi dne 1. sept. 1462 v trg z vsemi pravicami, katere imajo drugi cesarski trgi na Štajarskem.

(Požarna bramba.) Vsled ukaza svitlega cesarja dobi požarna bramba v Št. Jurji na Ščavnici 60 gld. iz njih blagajnice za svoje potrebe.

(Smrtna kosa.) V nedeljo, dne 5. januarija je umrl vlč. g. Anton vit. Wretschko, vitez žel. krone III. vrste, kn. šk. konsistorijalni svetovalc, opat in župnik v Celji. Pogreb je bil v torek, dne 7. januarija. Pridigoval je vlč. g. Ivan Krušič, profesor na c. kr. gimnaziji v Celji, spreved pa so imeli mil. g. Ig. Orožen, stolni dekan iz Maribora. Bilo je pri njem 33 duhovnikov, in se ve, da tudi brez števila ljudstva iz mesta in okolice.

(Volilo.) Kakor se sliši, volil je vlč. g. A. vit. Wretschko, inf. opat v Celji svoje premoženje župnijskim revežem v Celji in po nekolicem tudi svoji ožji rodbini. Vse premoženje pa ne znaša veliko in je vsa oporoka na čast ranjencu gospodu.

(Povabilo.) Bralno društvo pri sv. Rupertu v slov. gor. priredi prihodnjo nedeljo, t. j. dne 12. januarija t. l. zabavni večer. Začetek ob 4. uri popoldne. Vljudno vabi Predsedništvo.

(Vabilo.) Podružnica sv. Cirila in Metoda v Št. Juriji ob juž. žel. bode imela v nedeljo, dne 19. t. m. pri „Cestnem Jožu“ popoldne ob 1/2 5. ure svoj občni zbor po naslednjem vzporedju: 1. Nagovor predsednikov. 3. Poročilo o podružničnem delovanju. 3. Volitev novega odbora. 4. Volitev zastopnika podružničnega k glavnemu zboru. 5. Nasveti. K obilni udeležbi vabi najuljudneje Podpredsednik.

(Bralno društvo) pri sv. Juriju ob Ščavnici ima v nedeljo, dne 12. prosinca t. l. po večernicah v narodni šoli tukaj svoj redni glavni zbor s sledečim vspešnim: 1. Poročilo predsednika in račun preteklega leta. 2. Prenaredba pravil. 3. Volitev novega odbora. 4. Razni nasveti. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Nova maša.) Pri sv. Lovrenci na Dravskem polju je pel v nedeljo, dne 29. decembra pr. l. č. g. o. Salezij Vodošek, frančiškan iz Kamnika, svojo prvo sv. mešo. Pridigoval mu je č. g. Matej Slekovec, župnik pri sv. Marku niže Ptuja.

(Častni občan.) Obč. zastop v Ljutomeru, ki še je iz večine v službi nemškutarije, izklical je barona Fr. Mac Nevin O'Kelly, c. kr. okr. glavarja v Ljutomeru, za svojega „častnega občana“.

(„Südmärk“.) Mestni zastop v Celji je sklenil, da pristopi društvu „Südmärk“ ter mu odšteje takoj vsoto ustanovnika. Se ve, da to ni hujskanje, ampak domoljubje.

(Kat. podporno društvo.) Včeraj popoldne so se predstavili milost. knezoškofu v imenu kat. podpornega društva v Celji tile p. n. gg.: prof. Ivan Krušič, c. kr. dvorni sve-

tovalec K. Vasič in kaplan Lj. Hudovernik. Kakor je znano, ima to društvo slov. šolo č. šolskih sester za deklice iz okolice na skrbi.

(Belo bandero.) Na den sv. treh kraljev je plapolalo iznad strehe c. kr. okr. sodnije v Celji belo bandero, kajti tisti den ni bilo nobenega jetnika v nje prostorih. To je redko.

(Brezvestna), kakor vselej, kaže se „D. W.“ tudi sedaj po smrti opata Wretschko ter spravlja vse zmote njegove zopet na svitlo. Takih prijateljev, kakor je „D. W.“, pač Bog varuj človeka!

(C. kr. biležnik.) Na Ptuji je eno mesto c. kr. biležnika ali notarja prazno.

(Iz Arje vesi) pri Žalci piše se nam o neki čudni košnji na travniku J. Ježovnika pri Celji. Mi ne priobčimo dopisa iz ozira na poštene kmete, vendar pa jim naj ostane tista košnja kot svarilo vedno v spominu!

(Svarilo.) Iz Gradca pošilja nekdo pisma do ob. tajnikov ter jih prosi, naj mu naznajo take posestnike, ki bi radi posojila na obresti po $4\frac{1}{2}\%$. Upamo, da mu gg. tajniki ne storé tega, posestnike pa svarimo, naj se ne spuščajo s tistim človekom v dopisovanje.

(Mestni proračun.) Mesto Maribor ima to leto 281.901 gld. $8\frac{1}{2}$ kr. stroškov, prihodkov pa računani na 271.348 gld. $3\frac{1}{2}$ kr. in mu primanjkuje torej 10.553 gld. in 5 kr. To so pač precejšnje svote, ako se pomisli, da ni v v proračunu nič novih, doslej neznanih stroškov.

(V okr. zastopu) Maribora sedé skorej sami Mariborski mestjani in za to sta tudi g. dr. Ivan Schmiderer, načelnik in g. J. Bancalari, njegov namestnik — oba velika Nemca iz Maribora. Kaj pa je tem ljudem poleg za koristi okraja, to čuti človek najbolj na cesti v Št. Lenart, k sv. Jakobu v slov. gor., za Meljem itd.

(Visoka doklada.) Okr. zastop v Birkfeldu na nemškem Štajarji jemlje poslej 45% doklade na c. kr. davke. Dobro je to pa samo za tega voljo, ker se ne izgodi pri nas v slov. okrajih.

(Za dijaško kuhinjo v Mariboru) so darovali p. n. gg. Fr. Kocbek, kapl. pri sv. Ilji 3 fl., Fr. Zmazek župn. pri sv. Urbanu 5 fl., Marko Črnko vikar ptujski 5 fl., Al. Šijanec žup. pri Negovi 2 fl., M. Rop, gospodična 2 fl., Karl Hribovšek, spiritual 5 fl., Lov. Kramberger, kapl. v Slivnici 3 fl., N. 4 fl. 20 kr., Fr. Petan, žup. v Venčeslji 2 fl., J. O. 2 fl., M. M. 2 fl., žalostno društvo pri pogrebu rajn. g. Ostrca v Cirkoveih 12 fl. 70 kr., dr. Muršec, konz. svetovalec 5 fl., J. Greif, lekarničar 2 fl., Ant. Borsečnik, stolni vikar 5 fl. Bog plati!

(Dedič ali ka-li) Občina Ščavniška išče Šimona Peklarja, svoje dni peka v Mariboru ter čaka moža bojda večja dedščina.

(Duhovske spremembe.) Župnijo sv. Florijana na Boči oskrbuje č. g. Jože Tombah, dekan in nadžupnik v Rogateci in č. g. Franc Irgl, vikar v Celji, postal je provisor župnije sv. Daniela v Celji.

Loterijne številke:

Gradec 4. januarija 1890:	18, 17, 1, 35, 16
Dunaj „ „	9, 31, 12, 3, 61

Oznanilo.

Od podpisanega županstva se nannanja, da kramarski in živinski sejem, ki je bil do zdaj v Št. Jurji ob Taboru 24. junija ali na kresni dan, je prestavljen in bo za naprej vselej

dne 29. januarija, t. j. na dan sv. Franciška Salezija.

Kadar pa ta dan pade na nedeljo ali praznik, bo pa sejem vselej potem prvi delavnik.

Prihodnji sejem bo toraj tukaj v Št. Jurji dne 29. januarija 1890, to je v sredo pred Svečnico in se ta dan ne bo pobirala nikakoršna sejmarina.

Županstvo sv. Jurija ob Taboru

dne 30. decembra 1889.

Župan:

Winter, l. r.

Oznanilo.

Zdolej podpisana kot naslednika. Boršnarjeve gostilne niže farne cerkve v Št. Jurji na Tabru, naznanjajeta, da bode ta v ravno tej hiši to obrt naprej vodila, k obilnej obiskavi častitim gostom, katerim se zagotovi točna in poštena postrežba, točila se bodejo vsakovrstna stara in nova vina po najnižjih cenah, skrbelo se bode tudi vsaki dan z izvrstno kuhinjo, toplo in mrzlo o vsakem času.

Posebno se še priporočata daljnim potnikom, katerim se bode tudi oskrbelo dobro prenočišče. Naj tudi ne pozabijo se vedno še tu sem uglašati potniki gornje Savinjske doline, kateri v poletnem času vtrujeni, potrebni okrepčanja potujejo, vračujoči se od plavljenja lesa na Hrvatsko, iz Hrastnika čez visoke Reške in Miklavške hribe, bode se njim v vsakem času najbolj postreglo.

Se priporočata najuljudneje

Valentin in Ana Južna.

S tužnim srcem naznanjam vsem prijateljem in znancem, da je moja soproga

Kristina Krašovic roj. Queiser

dne 5. januarija ob 1/2 11. uri dopoludne, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 45. letu svoje dōbe, v Gospodu zaspala; pogreb je bil v torek, dne 7. t. m. popoludne.

Priporočam jo v blag spomin.
Celje, dne 6. januarija 1890.

Franc Krašovic,
pozlatar v Celji.

V najem

odda se takoj mlin s 3 tečaji, z dobro in močno sestavo v najugodnejšej legi pri sv. Miklavži, s prostornim stanovanjem za pošteno obitelj, oziroma tudi kaj zemljišča. — Podrobnosti in ugodni pogoji poizvedó se pri c. kr. poštnem uradu pri sv. Miklavžu poleg Ormoža. 2-3

NOVA PESMARICA.

Zbirka najbolj znanih slovenskih, hrvatskih, srbskih, bolgarskih, čeških, poljskih in ruskih pesnij.

Sestavil Ivan Zeleznikar. Založil Dragotin Hribar.

Cena: Mehko vezani 80 kr., s pošto 10 kr. več. Elegantno vezani 1 fl. 20 kr., s pošto 1 fl. 30 kr. Dobiva se v „Narodni tiskarni“ v Ljubljani. Naroča se pa lahko tudi v vsaki bukvarni. 5-5

Mladenič,

kateri ima veselje se štacunarskega učiti, in je najmanj 14 let star, ter je ljudsko šolo dobro izvršil in zdrave, močne narave, se sprejme pri

M. Berdajs-u
v Mariboru.

Važno za čast. duhovščino in cerkvene predstojnike!

V Šmarji pri Jelšah prodaja se po izvanredno znižani ceni 8 okusno izdelanih svečnikov iz zapuščene Žusem-ske glažute, Kupci blagovolijo naj se obračati do

Roka Šket,
krojača v Šmarji.

2-3

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštine prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se vljudno podpisani v napravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstranc, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognju pozlatim in posrebrim. Čč. gg. naročniki naj mi blagovolé poslati iste nefrankovane.

Teodor Slabanja, 9-24
srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštine prosto!

Potrebno za hišo in pisarno!

V tiskarni sv. Cirila v Mariboru je ravnokar izšel in se dobi

Slovenski koledar 1890.

za steno.
Cena 20 kr., po pošti 5 kr. več.

Tiskan v treh barvah!